

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. F. Ioannis Nider Ordinis Prædicatorum Theologi De Reformatione Religiosorum Libri Tres

Nider, Johannes

Antverpiæ, 1611

IV. Ostendit ex quinque causis, quàm sit difficile reformare; & duas primas declarat: tum scilicet quia magni vix hoc obtinuerunt, vt Christus in suo monasterio, Esdras in templo, & Patres quorundam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45728)

Greg. sup.
Ezech.
hom. 20.

Aristot.
1. Ethic.
c. 8. & lib. 7.
c. 13.

caustum est, cum aliquis totum quod habet Deo offert, ut Gregorius dicit super Ezechielem. Habet autem homo triplex bonum, secundum Philosophum 1. Ethicor. Primum quidem bonum exteriorum rerum, quas totaliter quis Deo offert per votum paupertatis voluntariae. Secundum est bonum proprii corporis, quod aliquis precipue offert Deo per votum continentiae, quo abrenuntiat maximis delectationibus corporis. Tertium bonum est animae, quod aliquis Deo offert per obedientiam; quae quis offert Deo voluntatem propriam, per quam homo utitur omnibus potentiis & habitibus animae. Et ideo conuenienter ex tribus antedictis votis, status integratur Religionis. Ex quibus patet quis sit Religionis status, quid nomen Religionis designet, & quare sibi tria principalia vota appropriet.

CAPVT IIII.

Ostendit ex quinque causis, quam sit difficile reformare; & duas primas declarat: tum scilicet, quia magni vix hoc obtinuerunt, ut Christus in suo monasterio, Esdras in templo, & Patres quorundam Ordinum: tum quia Religiosi lapsi deteriores aliis sunt.

QVARE autem reformare Religionem lapsam, sit difficile, respondetur, quod propter

propter quinque: videlicet, quia magni vix hoc obtinuerunt: quia lapsi Religiosi amplius bono quàm mali resistunt: quia demones & mali homines hoc multum præpediunt: quia consuetudo & natura peruersa ad contrarium gestiunt: & quia astuti homines obiectiones callidissimas opponunt. Magni quidem vix obtinuerunt Religionis formam; quatenus eam primò introduce-
rent: & vix valuerunt eam post lapsum reinducere, vt patet primò in Christianæ religionis exordio, & etiam in reformatione caerimoniarum Testamenti veteris. Nam tria substantialia certum est Christum habuisse, Apostolos, & primitiua Ecclesie plurimos. De paupertate patet Matth. 19. *Si vis* Mat. 19. 21
perfectus esse, vade, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & veni sequere me.
Et, *Ipse egenus factus est, vt eius inopiã ditaremur*, dicit Apostolus 2. Corinth. 8. Et
Matth. 8. *Vulpes foveas habent, & volucres* Mat. 8. 20.
celi nidus; Filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet. De castitate, fidei non licet ambigere, quam docuit Mat. 19. cum ait: *Sunt eunuchi qui seipsos castrauerunt propter regnum celorum: qui potest capere, capiat.* De obedientiã ad Philip. 2.
Humiliauit semetipsum factus obediens Phil. 2. 8.
vsque ad mortem, mortem autem crucis.

Fuit

Fuit igitur Christus Religiosus primus perfectissimus. De Apostolis, quòd ista seruauerunt, patet in decursu Euangelij: nam vertex

Mat. 19. 27 eorum dicit Matth. 19. *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te.* De eorum castitate patet ex eodem testimonio: quia qui dicit omnia, nihil videtur excipere. Et de Ioannis cælibatu virgineo apertè testatur

Hieron. in ita Hieronymus in Prologo super Ioannem: Prol. sup. Ioan. Hic est Ioannes Euangelista, vnus ex discipulis Domini, qui virgo electus à Deo est, quem de nuptiis, volentem nubere, vocauit Dominus. De obedientiâ verò eorum, testimonium perhibet Christus Ioan. 17. vbi ait: Ioan. 17. *Quos dedisti mihi, custodiui, & nemo ex eis periit, nisi filius perditionis.*

Hæc ergo Christi schola prima, fuit omnis Religionis forma. Christus fuit Prior, Petrus Supprior, Iudas Procurator. Eandem Religionis formam imitata est magna multitudo fidelium in primitiuâ Ecclesiâ.

Act. 2. 44. Nam Act. 2. de paupertate dicitur: *Omnes qui credebant, erant pariter, & habebant omnia communia.* Possessiones & substantias vendebant, & diuidebant illa omnibus, prout cuique opus erat. De castitate patet in viduarum multitudine, & in B. Stephano virgine, qui illis præerat Act. 6. Imò vt refert

Act. 6. Euseb. li. 7. hist. Eccles. c. 15. & 16. Eusebius in historiâ Ecclesiasticâ, tempore B. Marci

B. Marci circa Alexandriam, multæ & magnæ fuerunt cōgregationes Christianorum vtriusque sexus, virginitatem & castitatem seruantium, & tria principalia Religionis tenentium. Et B. Dionysius, qui tempore Apostolorum fuit, recitat de monachis in quibusdam suis libris; & epistolâ quamdam scribit ad Demophilum monachum. Porro de obedientiâ primitiuæ Ecclesiæ dicitur Actor. 2. *Erant perseuerantes in doctrinâ Apostolorum.* Hanc autem Religionis formam à multis postmodum perditam, vix magni viri potuerunt reducere. Patet hoc tam in reformatione Testamenti veteris, quàm noui. Nam templum Ierosolymis destructum, quod per Zorobabel reedificari cœpit, & in septem annis compleri potuit, in quadraginta sex annis primò completum est, impediens malis hominibus, vt patet infrâ cap. 12. Sic muri Ierusalem, qui postmodum per Neëmiam cœperunt reformari, in duobus annis & quatuor mensibus, cum maximis periculis, laboribus, & insidiis Neëmiam intentatis, sunt completi. vt patet Neëmiam per totum. Habuit enim tria magna impedimenta ipse Neëmias, & opus. Primò, quia finitimæ nationes in manu forti aggrediebantur eos. Neëmias enim mediam partem populi armatam statuit extra

B. Dionys.
c. 6. Eccl.
Hierarch.
& ad Demophil.

Act. 2. 42.

K

ciui-

ciuitatem, vt sustinerent impetus aggredien-
tium: alia verò media ædificabat, vnâ manu
ponens lapidem, & aliâ gladium tenens. Se-
cundum impedimentum fuit; quia ortâ fa-
me, pauperes se diuitibus per vsuras graua-
runt, deinde vendiderunt agros, oliueta,
vineas, ac tandem filios & filias: ex quo or-
tum fuit murmur. & vix Neëmias compu-
lit diuites vsuras & possessiones pauperibus
fratribus restituere. Tertium impedimen-
tum; quia Principes trans flumen Iudæos
seniores quosdam in Ierusalem muneribus
corruperant, vt Neëmiam interficerent.
quod cum facere nequirent, eum terrue-
runt, vt desereret reformare. In reformatio-
ne etiam legis noui Testamenti idem patet.
Quanta enim Christus pro fundatione suæ
Religionis sustinuerit cum Apostolis, docet
Euangelistæ, vt patet in suis persecutionibus
à Pharisæis & gentibus vsque ad mortem
intentatis sibi, & tandem discipulis. Intue-
mur eandem difficultatem in Patrum Re-
ligiosorum gestibus, vt beati Antonij labore
maximo, qui primus Pater monachorum
fuit suo tempore, vt tradit B. Hieronymus
in descriptione actuum Pauli primi Eremi-
tæ. Et post hunc Antonium, omni perfectio-
ne plenam ex Scripturæ abditis regulam cu-
dit B. Pater Basilus. Patet eadem difficultas
refor-

Hieron. in
actib. Pauli
cir. princ.
tom. I.

fuit suo tempore, vt tradit B. Hieronymus
in descriptione actuum Pauli primi Eremi-
tæ. Et post hunc Antonium, omni perfectio-
ne plenam ex Scripturæ abditis regulam cu-
dit B. Pater Basilus. Patet eadem difficultas
refor-

reformandi à B. Ioanne Chrysoftomo, qui propter normam viris Apostolicis debitam, quam seruare voluit sui Archiepiscopatus clericos, per eosdem binâ vice à sede sui Præfulatus deiectus est, & tandem in exilio vitâ functus est, vt latè ponit Cassiodorus in tripartitâ Historiâ. Quid reformationis gratiâ B. Hieronymus, quem constat Religionis regulam edidisse, saltem feminis, in Vrbe sustinuerit à falsis clericis; quid pertulerit à Religionis æmulis, cum in Bethleemitico scriptitaret monasterio; non silent eius Legenda, & Prologi sui in Biblia: nam à quibusdam maleficis, ab aliis Origenista, à reliquis variis lacerabatur detractionibus. Proinde beati Augustini temporibus, referente Posidonio, cœpit idem Augustinus viuere secundum regulam sub sanctis Apostolis constitutam; quam regulam vocatis hodie Canonicis regularibus, & aliis fratribus in eremo, seruandam tradidit. Scripsit itidem sanctæ Religionis regulam & formâ B. Benedictus, quam fictis Religiosis sui temporis cum imponere voluit, mortis poculû à falsis sibi propinatum fratribus, pro vitæ sumpsit subsidio. Quantas prætereà idem Pater dæmonum sustinuerit insidias & molestias in se & in suis fratribus, si quis scire voluerit, legat B. Gregorij 2. librum Dialogorum.

Cassiodor.
lib. 10. hist.
tripar. c. 13.
14. 15. 16.
17. & 18.

Posidon. de
vitâ Aug.
cap. 5.

Gregor. l. 2.
Dial. c. 1.
2. 8. 9. 10.
11. 19.

K 2

Porro

Porro postquam sub eadem beati Benedicti regulâ per orbem longè lateque diffusâ, monachi in locis pluribus ferè primam formam perdidissent viuendi, de Molifmensi monasterio viginti & vnus monachi cum Patre ipsius monasterij Roberto exierunt: & quatenus vota, quæ distinxerunt labia sua Deo, secundum regulam B. Benedicti redderent, post multos labores, & difficultates nimias, (quas omnes piè in Christo viuere volentes pati necesse est) venerunt ad locû tunc horro-
 roris & vastæ solitudinis, Cistertium, & eundem locû reformati inhabitare cœperunt. Multipliciter tamen postmodum à suis vexati, vt in Abbate eorum deuotissimo patuit Roberto, quem Molifmenses monachi ad idem monasterium litteris Papalibus redire cœgerunt, vt ponit Vincentius in Speculo historiali lib. 25. Postremò, mundo vergente ad occasum, cum propter temporalium possessionum curam & sollicitudinem, iam Episcopi prædicare & verbû Dei seminare in multis cessauissent partibus, & Religiosi aucti essent plurimum, partim reformati, partim etiam viuentes à primâ Christi regulâ deformiter, populûsque famem verbi Dei pateretur maximâ, messis quidè esset multa, sed operarij pauci, venerunt missi diuinitus beati Patres Dominicus & Franciscus.

Quo-

Sur. 29.
Apr.

Vincent. in
Spec. hist.
l. 25. c. 4.
44. 45.

Quorum hic regulam nouam condidit suis; ille verò sub B. Augustini regulâ paucis à se additis cõstitutionibus reformare nisus est, & formam præteritam reducere. Vterque autem Patrum, vitæ Christi & Apostolicæ se & suos conformare studuit. Quæ enim vita fuit Christi & Apostolica, nisi in paupertate voluntariâ viuere, pedes circuire non eques vicos & castella, euangelizare pauperibus, & nedum sibi viuere, quemadmodum facere videntur plurimi, sed etiam peccatores vocare à suis facinoribus? Quæ certè officia saluberrimè noscuntur exercuisse dictorum duorum Patrum Ordines in Dei Ecclesiâ, non tamen sine multimodâ iniquorum hominû persecutione & maleuolentiâ. Ex quibus omnibus patet reformandi difficultas.

Ostenditur idem secundò ex lapsu Religiosorum, qui ex eo deteriores aliis efficiuntur vt plurimùm. Sententiæ huius dudum B. Augustinus fuisse dinoscitur, quando dixit se non vidisse meliores, quàm eos qui in monasteriis profecerunt; nec peiores his, qui ibidem defecerunt. Cuius rei euidentia claret in præcipuis Ecclesiæ Doctoribus & sanctissimis, puta, Magno Basilio, Gregorio Nazianzeno, Augustino, Hieronymo, Papâ Gregorio, Bedâ, *Robano, Thoma de Aquino, & similibus. Et è diuerso, in Iuliano

Aug. epist.
137. to. 2.

* Rabano,

peruersissimo, primùm monacho & clerico, postmodum verò apostatâ à fide, tyranno & malefico, cuius gesta satis in Tripartitâ textur historiâ. Religiosi enim & alij clerici mali, difficiliùs quàm grossi sæculares conuertuntur ad bonum. Docuit hoc Euangelica historia, in quâ reperimus sacerdotes hypocritas, qui sanctitatis figuram solùm pratendebant specie tenus, Christum cum suis discipulis vsque ad mortē plus aliis persecutos fuisse. Causam autem dicti assignat Chrysostronus, vbi dicit: Coërceri omnino nequit animus, prauâ semel voluntate vitiat: quia scelus sapere nescit, & ira confilium non habet. Et iterum super Matth. Sicut, inquit, ignis quanto amplius ligna susceperit, in maiorem flammam erigitur: sic anima mala quanto magis veritatem audierit, eo amplius in malitiam excitatur. Nec putandum, quòd in reformatione solùm resistant Religiosi de publicis vel grauibus facinoribus norati: sed nonnumquam nocent amplius hi, qui talibus vitiis carent, specie quadam tepidæ Religionis decori, Talibus enim citius per simplices creditur, qui speciem sanctitatis habent forinsecus, conuersari sciunt fauorabiliter in esculentis & potibus cum huiusmodi hominibus. Et tanto amplius nocent reformationi, quanto eis

Chryf. homil. 2. oper. imperf. cir. finem.

Chryf. sup. Matth.

eis ab inexpertis sæcularibus citius creditur,
 quidquid contra reformationem dixerint,
 eò quòd non videntur manifesta procurare
 scandala. Talibus propriissime, vt dicit Cas- Calsian.
collat. 4.
cap. 19.
 sianus in Collationibus Patrum, congruit
 illud, quod Iudex strictissimus Apocalyp. 3.
 dicit, improperat, & minatur Laodicensi
 Ecclesiæ: *Scio opera tua, quia neque frigidus* Apoc. 3.
es, neque calidus. Vtinam frigidus esses aut
calidus! sed quia tepidus es, & nec frigidus
nec calidus, incipiam te euomere ex ore meo:
quia dicis, Diues sum & locupletatus, &
nullius egeo: & nescis quia tu es miser, &
miserabilis, & pauper, & cecus, & nudus.

CAPVT V.

*Declarat residuas causas difficultatis refor-
 mandi: videlicet, quia mali hoc multipli-
 citer impediunt: quia consuetudo & na-
 tura corrupta tendunt in contrarium, &
 quia astuti homines acutissima argumen-
 ta formant in contrarium.*

OSTENDITVR difficultas reforma-
 tionis tertio ex eo, quia hanc dæmo-
 nes & mali homines multum impediunt.
 Hac de causâ Antonium reformatorem pri-
 mum status monastici, dæmones leguntur,
 in vitis Patrum, similiter alios ei contem-